

XXVI INCI
23 NİSAN

TAPINAR

İÇİNDEKİLER:

Ağaca Sevgi ve Saygı	E. Âli Bakı
1946 nın 23 Nisanı	Z. Çerçel
Bahar İşleri	C. Atuf Kansu
Muhâtap	O. T. Pamirli
Yeşil Kandiller	H. Atalay
Gecek'te Bir Akşam Gezisi	M. Erkmén
Taşpınardan Damlalar	E. Âli Bakı
Dehşeti'den Parçalar	E. Âli Bakı
Yahya Çelebi'den Parçalar	S. Gönçer
Halkevleri Temsil Şubeleri	R. Kutman
Deniz Aşkı	H. Aksoy
Çamlığın Çeşmesine	M. Dehşetigil
Ölüm Beni Götürmeden	İ. Tungut
Şuhud'u Görmeli	R. Şeyda
Ey Hoş Dere	F. Atabek
Zamansız Yağan Kar	B. Tarcan
Bizim Köyde Akşam	L. Özçöban
Hezin Hezin Gir Kapıdan	O. Attilâ

AFYON
HALKEVİ DERGİSİ

SAYI: 134-135.
MART — NİSAN 1946.

27

TASPINAR

Afyon Halkevi Dergisi

Afyon ve Çevresinden Yankılar Belirtmeğe Çalışır.

SAYI: 134-135.

Mart-Nisan 1946.

AĞACA SEVGİ VE SAYGI

Edip Ali Baki

EŞİTİYOR ve okuyoruz ki; Mart ayı içinde memleketimizde genel bir faaliyet var. Her tarafta ağaç yetiştirme hevesi... Ziraat ve Belediye dairelerinin yardımıyla ve hükûmet makamının muzaheretinde altında, yer yer toprak ve ağaç bayramları yapılıyor. Cadeler, yollar ağaçlanıyor. Parklar, ağaçlı meydanlar çoğalıyor. Bir taraftan da halk bağını, bahçesini, evinin avlusunu ağaçlıyor.

Mart; sessiz bir tevazû içinde çıplak ve fakir toprakları yeşil bir zümrüt külçesi haline koymak için çalışıyor. Yarını hazırlıyor. İmparatorluğun, hassatan son devirlerinde, memlekette yeşillik ve ağaç sevgisi, bir çok şeyler gibi, söndürülmüş; gözler toprağın üstünden ziyade altına dikilmiş; hayat, hareket ve sıhhat kaynağı olan ormanlarımız, sahipsiz ve kapısız kervansaraylar gibi isteyen ayakları altında kalmış, giren çıkan belirsiz; insafsız bir balta ve baltacının keyfine bırakılmıştı.

Halbuki, ağaç ve orman, memlekette, kuru bir süs olmaktan daha fazla, fayda ile güzelliği nefsinde birleştiren bir servet hazinesi, içinde hayat ve sıhhat fışkıran bir feyiz şellâlesidir.

Ormanların; yeşil bir mabet gibi, mavi pençerelerden yukarı bakarken, en sıcak ve kızgın anlarda bile göklerin, serinliğini, feyzini kendine ve çevresine çekebilen sihirli ve füsunlu kudretini bilmeyenlerin adedi çok azalmıştır.

Zaten, eski atalarımız hayatın en iyi ve imrenilen çağına «çam gibi delikanlı» deye hitap ederek yer yüzünde ilk önce ağaca lâyık olduğu saygıyı göstermişlerdir.

Vatan sevgisinin ameli bir ifadesi olan, yurdu ağaç ve ormanla

1946 NIN 23 NİSANI

ZİHNİ ÇERÇEL

1946 nın 23 Nisanı, 1920 nin 23 Nisanı yanında bir şahikadır. Yirmialtı senenin sürekli hamleleri başlangıçla bugün arasına öyle yükseklikler yığmıştır ki bunları aşarak ogüne kadar gitmeğe insan ömrü kifayet etmez.

1919 un 23 Nisanı sultanile, kapitülasyonlarile, rejisile, diyûnu umumiyesile, hastalığı, fesiyle var olan bir muhit içine doğmuştu. Bugün bunlardan ortada bir zerre koku bile yok.

Ogünle bugün arasında hiç değişmiyen bir şey var: 1920 deki 23 Nisan hamlesini yaratan kuvvet bugün de aynı kuvvettir. Ve ancak aydınlatan, yakan ve yaşatan bir kuvvettir.

Bu kuvvet, 23 Nisanda sultanın tacını devirirken ulusun egemenlik ışığını alnında parlattı.

Bugünkü Türk varlığının gün görmesinde ilk adım olan 23 Nisanı, bugünü artık kendilerine armağan ettiğimiz küçüklerin istikbal güneşleriyle birlikte tebcil edelim.

süslemek, güzelleştirmek, zenginleştirmek, Cumhuriyet Hükûmetinin en esaslı umdeleri arasında yer almaktadır.

Hükûmet ağaç yetiştirmeyi ve korumayı en önemli işlerinin içine almış bulunuyor. En esaslı usûl ve tedbirlerle de koruma işini emniyet altına alıyor. Bir taraftanda ziraat ve ormancılığın ıslâh ve tekâmülü için, yeni terakki cereyanlarının en son şeklinden istifade maksadiyle milyonlar sarfederek Ziraat ve Orman fakültelerini dünyanın en iyi okulları derecesine yükseltiyor.

Bütün bu gayret ve himmetlerden sonra halktan yalnız bir şey istiyor:

Ağaca sevgi ve saygı...

BAHAR İŞLERİ

*Odama ilkin güneş girmeye başladı,
Çok erken geliyor, saat tam altıda.
Ekmeğimde eski günlerimin tadı
Gülle beraberiz artık kahvaltıda.*

*Bir tazelik vardır toprağın kalbinde
İşte aşk günleri geldi, ürperecek,
Çiçekler hâlinde, filizler hâlinde
Bir tek sevgide ot, insan, ağaç, böcek.*

*Hangi yöne baksam bir sonsuz çalışma,
Gökte ve güneşte mesut bir kardeşlik,
Hep mahzun ırgatlar çıkıyor karşıma
Mintanları yırtık, çarıkları delik.*

*Her şeyden habersiz zerdali ağacı
Bembeyaz giyinmiş ve serin gölgesi,
Diyorki: — Bağrımdayusun her acı
Mavi gök bahtiyar etmeli herkesi!*

*Hep bahar işleri, beyaz dal işleri,
Kalbimde sürdüğüm o güneşli tarla,
Sonra, gülümseyen dünya yemişleri,
Bütün insanlara, bütün çocuklara.*

Ceyhun Atuf KANSU

MUHÂTAP

Edip Âli Baki'ya

İşte.

Mavi gök altındasın

Düşün düşünebildiğin kadar...

Bunca mahlûka haz sakladığı için,
Senide hatırlamıyacaktır.

Okyanusta eller açılmıştır haşmetine;
Şimal rüzgârları minnetlerle dolu gelir.

Bütün ömrünce susan adam
İlk defa ona söylemiştir,
Saadeti namına...

Bir deniz adamı en iyi tanıyanıdır
Bütün dünyayı altında sakladığını bilir,
O masmavi gök'ün....
Düşünmediği bundandır..

Osman T. PAMIRLI

YEŞİL KANDİLLER

Yeşil ışıkların coşkun selinde
Ezilir ezilir kırılmaz gönül.
Vefası olmıyan yârin elinde
Kırılır kırılır darılmaz gönül.

Bitmiyen derdimin şudur sebebi:
Renkten renge giren bir beniz gibi,
Rüzgârı dinmiyen bir deniz gibi
Bulanır bulanır durulmaz gönül.

İmre'yim, bu yüzden divane oldum,
Şu zulûmhanede bir tane oldum.
Yeşil kandillere pervane oldum;
Dolanır dolanır yorulmaz gönül.

Hasan Atalay

Şehirden Röportajlar:

GECEK'TE BİR AKŞAM GEZİSİ

Mahir ERKMEN

GEÇEN hafta içinde bir akşam üzeri Gecek kaplıcasına gidip eldim. Eski belediye binası önünden hareket eden otobüslerden birisi (Afyon-Eğret) seferleri yapıyor. Bu hattın durakları sırasıyla şöyledir:

Mutalıp, Erkmen, Çakır, Sadıkbey, İnaz, Gecek, Bayramgazi, Eğret. Sabahleyin olduğu gibi akşama doğru da Gecek kaplıcasına gitmek, otobüsün (Eğret)ten geri dönüşünden tekrar Afyon'a gelmek için faydalanmak mümkün oluyor. Ancak otobüs deyince hergün için de rahat oturabilecek bir arabanın işlediğini düşünmeyiniz. Belediyemizin elindeki iki otobüsten birisi Gazlıgöl'e birisi de bu hatta işliyor. Ancak bunlardan herhangi birisinde bir aksaklık olursa Eğret hattına kamyon gönderilir. Üzerinde örtüsü olduğu için adına halk ve şoförler arasında (Çadırılı) denilen bu kamyon içine tahta sıralar konulmasıda ihmal edilmemiştir. Benim gideceğim gün de Çadırılı ile yola revan olduk. Bu (Bahar eyyamı)nda kırlar ne güzel! Kamyon yukarda adı geçen yerlerde durarak yolcuları bırakarak ilerliyor... Hatırıma vaktiyle (İkaz) gazetesinde Gecek için yazılmış bir yazı geldi. Dönüşümde kitapların arasından çıkardığım bu yazının bazı parçalarını sunuyorum. Gazetenin tarihi (19 Mayıs 1920)dir. Aradan tam 26 yıl geçmiş! Yazı şöyle başlıyor:

"Alaturka onbirde araba gelmişti. Güneş bahara mahsus altın ışıklarını göklerden serpiyor, heryere şetaretler saçmağa çalışıyordu. Bir gün evvelki yağmurdan sokaklar biraz daha temiz görünüyordu. İzmir istasyon caddesinin müziç toz fırtınaları bugün yoktu. Islanmış caddede bir asfalt yolu andırmakta idi,, o zaman bu caddenin şehir içindeki kısmının de şose olduğunu hatırlamalıyız. Pazar dönüşü dolaşısıyla yolun çok kalabalık olduğundan ve rastladıkları yolculardan bahsettikten sonra, araba içinden görünen köyleri anlatıyor ve (Erkmen) (Çorca) gibi köy adlarının mânalarını bulmağa çalışıyor. Bu eski röportajı okumağa devam edelim:

«Biraz daha gidince şose kenarından billûr gibi saf sular akmağa başladı. İlerde bir değirmenin yanından temiz suların köpürerek inciler, pırlantılar saçarak aktığı görülüyordu. Solda 500 metre uzakta

iki bayırın arasında, kısıktaki birkaç bina vardı. (Ömer hamamı) dediler. (Ömer) cefa, (Gecek) sefa, (Gazlıgöl) şifa diyorlar. Ömer hamamının etrafında hiç ağaç ve yeşillik olmamasına göre şu unvan bu noktadan oraya münasiptir. [Şimdi orada da bir ağaçlık var. Binaları da düzgünce olan Ömer hamamı, geldi kafiye, gitti safiye kabilinden bir kafiye kurbanı olmasın] Beş dakika sonra yamaçta Gecek hamamı görüldü. Önündeki zümrüt çayrlar, ağaçlar, berrak sular (safa) unvanını ona bihakkın bahşediyor»

Bu eski yazı, odaların pisliğini anlattıktan sonra hamamın kahvesini şöyle tasvirediyor.

«Orada peykeli büyük bir yer vardı. Kenarında bir kahve ocağı, sedirlerde, sekilerde birkaç yığılmış, pejmürde, kirli yatak.. Ortada küçük dört köşe bir havuz var, içine parmak kalınlığında su akıyor,, [Bu işgalde yıkılan eski kahve içindeki havuzun suyu şimdi kaplıca önündeki bir taş oluktan boşa akmaktadır.] tekrar pislikten, bakımsızlıktan, masa, sandalya, bile bulunmadığından uzun uzun şikâyet eden muharrir şöyle bitiriyor:

«Ah bu hamam nelere, ne intizamlara, ne istifadelere kabiliyetli değildir! Ne çareki buna mukabil hal budur.» Bugünkü Gecek'te dünkünden çok farklı değil. Yalnız pislik var denemez. Müstecirin temizliğe oldukça dikkat ettiği görülüyor. Ancak binalar tamirsiz kalmıştır; böyle devamederse yakında bir harabe manzarası gösterecektir. Odalar içine yaptırılmış özel banyoların suyu da daha bu banyoların yapıldığı ilk aylarda demir boruların tıkanması yüzünden akmamaktadır. Böyle borularla kaplıca suyu akıtılamıyacağı söyleniyor. Kaplıcada iki havuz var. Büyük havuza iki kaynaktan su akar. Bu kaynaklardan birisi aynı zamanda küçük havuza da su verir. Sular birkaç kere tahlil edilmiştir. Eski Bursa'salnamelerinde de terkibi yazılıdır.

Şimdi kaplıca önündeki kavak ormanı manzaraya başka bir heybet vermiştir. İstanbul'un meşhur Göksu deresinden daha güzel olduğu iddia edilebilecek olan dere kenarındaki ihtiyar söğütlerin gölgesi her zaman rağbete sezadır. Dere içinden Uşak istikametinde yüründükçe daha güzel manzaralara ve açıkta kaynayan sıcak sulara rasgelinir. Gecek hamamı eski Afyon şairlerinin de çok hoşuna gidermiş. Geçenlerde B. Edip Âli Bakı, bu konuda değerli bir vesika yayınladı. Son zamanlarda buraya bol içme suyu da getirildi: rahmetli Hakkı Özsoy'un oğulları şimdiye kadar çeşmesiz olan bu şirin kaplıcaya uzaklardan su getirterek babasının adını her zaman rahmetle andırmağa vesile vermiştir. İstasyon karşısında yapılmış olan yeni çeşme suyu kalın bir borudan ve çeşmenin tepesinden akıyor.

Gecek kaplıcasından, kurbağaların konseri başlarken döndük.

HAKİKATIN GÖLGESİNDE...

Edip Âli Bakı

Sanata kul olan kişi bir şeye, paraya kul olan kişi her şeye kul olur.

Kendini beğenmek kötü; başkasını beğenmek daha kötü!

*Eski üslup ve ifadeyle yazılsaydı:
Çirkine nazüniyaz, hırsıza payei serfirazi;
fazilet erbabına sahte piyaz, hiç bir vechile yakışmaz.*

Yeni kurulan bir yuvada, aranacak en iyi tahsil derecesi: geçinme şahadetnamesi dir.

Büyük ruhlar inkılâbın ateşini yakar. İyi ve temiz insanlar onu tutuşturur, canlandırır; dalgavuklar üstünde menfaat aşısı pişirmeye çalışır.

Hududu saygısızlıkla çevrilmiş bir çocuk hürriyeti neye yarar.

Kötü insanları idaresile memnun edememek te başka bir meziyet sayılır.

Bağrıyanık bir âşıkla göğsü dertli bir ihtiyarın âhindeki âhenk birbirinden ne kadar uzak!

Vatana yaptığı bir avuç hizmeti, bir kucak refah ve sefahet çiçeğiyle değişen kişi, halkın gönül bağından sevgi meyvası devşiremez.

DEHŞETİ'DEN

PARÇALAR

-3-

Derliyen: EDİP ÂLİ BAKI

K O Ş M A

Gönül bir yar sev ki bağı âlemde
Varıp gayrilere yar olmamalı
Naziri gelmeyip nesli Âdemde
Yedi kişver içre var olmamalı.

Devr içinde âfet ehli nezaket
Gerek melek haslet sahip sedakat
Rakip ile ülfet ağyar ile sohbet
Eyleyip gönlüne bar olmamalı.

Bir simber dilber kameti bâlâ
Bir ruhleri ahmer kaşları turrâ
Bir virdi muattar gonceli rağnâ
Gülşeni hüsnünde har olmamalı.

İstighnası vafir bir servi reftar
Hubluğu zahir cevri bi miktar
İbtidaden ahir güzellik her bar
Siteminden bir başka kâr olmamalı.

Böyle bir dilberi nazik bedenim
Olsa cevrin çekip açmam dihenim

DEHŞETÂ bildiğim âlemde benim
Aşık geçinende ar olmamalı.

Bivefaya düşüp dil çekme gam
Zira bir yarı gar habib bulunmaz
Kıl kendi yarene elinle merhem
Bir üstadı hazik tabib bulunmaz.

Yâr için çekilir niçe bin mihnet
Mahzun olup andan çekme hiç zahmet
Köşeyi vahdette ol ankâ sıfat
Arayıp gezmekle nasip bulunmaz.

Kimini hoşetti aşkile Hüdâ
Kimi yâr için can etti fedâ
Kimi vatanından yârinden cüdâ
Âlemde bir dertsiz garip bulunmaz.

Penah yoktur ulu dergâhdan gayri
Hiç murat var mıdır ol şahden gayri
DEHŞETÂ cihanda Allahdan gayri
Kulları asla muhip bulunmaz.

G A Z E L

İşret esvabın geyüb canan sen gel bezme gel
Aşıkane kurmağa divan gel sen bezme gel
Sun meyın evvel lebinden sonra buse kıl kerem
Et adaletler hemen sultan sen gel bezme gel.

Kıl kudümünle müşerref dilberâ gamhanemiz
Etme DEHŞET bendeni nalân sen gel bezme gel.

NOT: Bir kaç sayı devam edecek olan bu şiirleri, merhum semerci H. Ahmet Ağaoğlu Hüseyin ef. torunu Terzi B. Nigâhi Şencan'ın Cönkünden seçtim. Aziz dostumu burada teşekkürle anarım.

YAHYA ÇELEBİ'DEN

PARÇALAR

II

Derliyen: S. GÖNÇER

Barekâllah anladım sahib şedakatsin güzel
Gülşeni hüsn içre sen bülbül şetaretsin güzel.
Tâ ölünce etmezem billâh feragat bilmiş ol
Şimdi buldu bu gönül, ruyi melâhatsin güzel.

Niçe fariğ olayım sen dilberi mehpâreden
Gönlümü eyler benim kânı belâgatsin güzel.

Saklarım bulsam seni külli adûden dilberim
Ne gelir elden hemen hakka emanetsin güzel.

Sana kul oldu bu YAHYA efendimsin benim
Kadrimi anlar benim sahib nezaketsin güzel.

Ömrümün varı cihanda yoktur ekranın senin
Duş olan mehruyüne çün dide hayranın senin.

Şol ümidi vasile bulur tesellâ gönlümüz
Hatırım eyler perişan gâh hicranın senin.

Ber karar olmaz bu âlem gâh nühüs gâh
Nühsüne gamlanma ömrüm geldi devvanın senin.

Yoktur YAHYA gibi bir yârı sadık sana hiç
Gelmedi gelmez cihana böyle yâranın senin.

Bir melek simaya benzer mahi taban sevdiğim
Simten gonca dihen hüsnü a'yan sevdiğim.

Etse bin türlü cefalar gam yemem billâh sen
Şöyle bir zatı şeriftir nesli sultan sevdiğim.

Hüsnüne mağrur olan şol dilrubalardan değil
Böyle bir lûtfu esendir her anda canan sevdiğim.

Ruyüme mir'a't olur her demde baksam ruyine
Şöyle etvarı güzeldir şahı huban sevdiğim.

Damenin elden bırakma yârin ey YAHYA heman
Etmemiştir ters ruluk sana bir an sevdiğim.

HALKEVLERİ TEMSİL ŞUBESİ

RÜŞTÜ KUTMAN

Temsil Şubesi Başkanı

HALKEVLERİNİN dokuz kolundan birisi olan Temsil kolları denilebilir ki, Halkevi çalışmalarının en faal olması gereken bir şubesidir. Gençlere; serbest, düzgün konuşmasını öğreten ve muhtelif rollerle cemiyet içerisindeki iyi ve kötü ruhlu insan tiplerini yaşamak fırsatını vererek, iyimser ve kötümserliğin sonuçlarını göstermek suretiyle genç karakterler üzerinde bir törpü vazifesini gören bu kollar, Halkevi gayelerini en iyi uygulayan bir şube olmaktadır.

Burada yetişen gençler, hem kendileri istifade ederler, hemde başkalarını faydalandırır.. Bilhassa Anadolu illerinde (Tiyatro) gibi büyük bir kültür ihtiyacını karşılamaktadırlar.

Geçen yazımızda da belirttiğimiz gibi Tiyatro, bir milletin bünyesi üzerinde çok büyük tesiri olan bir kültür gıdasıdır. Ne yazık ki bugün Türkiyemiz'in bellibaşlı sanat şehirleri olan İstanbul, Ankara, İzmir'de bile bu müesseselerden kaç tane sayabiliriz...

İleri görüşünü bizim ve yabancıların büyük bir hayranlıkla takdir ettiği Atatürk, bu ihtiyacı düşünerek Halkevlerine bir temsil kolu ilâvesiyle, büyük kalkınmada tiyatronunda önemini sağlamıştır. Bunun içindir ki Halkevleri temsil kolları bir çok bakımlardan üzerinde durulmaya değer bir konudur.

* *

Biz bu yazımızda, son yıllar içerisinde bu şubelerin bir durgunluk devresi geçirdiğini görerek, kendi görüşümüze göre bunun başlıca sebeplerini araştıracağız.

Halkevleri Temsil Kollarının çalışmaları, Genel Sekreterliğin bir programı ile ayarlanmıştır. Bu programa göre, Genel Sekreterlik tarafından her yıl tanzim edilen repertuvar içindeki piyeslerden seçilmek suretiyle her ay bir temsil verilir. Ve başarılı temsillerle yılda bir veya iki defa yakın illere seyahat yapılır.

Bir iki cümleye sıkıştırdığımız bu zengin programı tatbik edebilen bir Halkevi ne kadar övülse azdır. Çünkü, son yıllarda Halkevleri repertuvarının %75 ni Garpten tercüme veyahut adepte edilen eserler teşkil etmektedir. Bunları sahneye koymak için yüzlerce lira

İNGİLİZCEDEN:

DENİZ AŞKI

Liseden: Hüseyin AKSOY

Tekrar denizlere dönmeliyim, تنها denizlere ve semaya.. Benim bütün istediğim, yüksek bir gemi, onun yönünü gösterecek bir yıldız ve dümenin çarpışı, rüzgârın şarkısı, beyaz yelkenin sallanması; denizin yüzünde gümüş renkli bir sis ve gümüşden bir şafak sökmesi.

Tekrar denizlere dönmeliyim; zira deniz yükselmesinin çağırışı, itiraz edilmeyen vahşi ve açık bir çağırıdır. Benim bütün istediğim beyaz bulutlar uçan rüzgârlı bir gün ve sıçıyan serpintiler, üflenmiş köpükler, bağırsan martılar.

Tekrar denizlere dönmeliyim, avare çingene hayatına, martıların yoluna ve rüzgârın bıçak gibi keskin olduğu balinaların yoluna. Benim bütün istediğim, gülen bir gemici arkadaştan, şen bir hikâye ve günün entrikalarından sonra, rahat bir uyku tatlı bir rüyâ.

dekor ve aksesuar masrafı yapmak ve bu klâsik rolleri oynamak içinde Garp Tiyatro bilgisiyle teçhiz edilmiş elamanlara malik bulunmak icap etmektedir. Ve yahu Sayın I. H. Baltacıoğlu'nun tiyatro görüşüne uyarak, bu eserleri dekorsuz, aksesuvarsız, eserin muhitine girmeden geliş güzel oynamamız lâzımdır.

Halbuki bu şekil, dedelerimiz zamanında (Orta Oyunu) denilen bir gösteriden başka bir şey değildir. Bugün ise tiyatro zihniyeti tamamen bunun aksinedir.

Temsil kollarının durgunluğunun birinci sebebi piyestir dedikten sonra, ikinci sebebe geelim;

Halkevlerinin Güzel Sanatlar, Spor, Köycülük, Sosyal Yardım gibi kollarını çalıştırabilecek elemanı hemen hemen her yerde bulmak mümkündür. Fakat, bir tiyatro eserini sahneye koyabilecek, hem elemanları işleyerek olgunlaştırabilecek, sanat tabiriyle bir (Rejisör) bulmak her Halkevinde mümkün müdür?.. Hiç zannetmiyoruz. İşte bugün Halkevlerinin bu en faydalı şubesi olan Temsil Kolları, bizce başlıca bu iki sebep yüzünden passif bir durumda kalmak zorundadır. Meselâ; Milli Eğitim Bakanlığının her spor bölgesi bulunan ilde bir spor eğitmeni vardır. Halkevleri için de tiyatrodan anlar bir rejisörün her Halkevinde bulunması bu kurullarımızın randmanını iki misline çıkarabileceğine şüphe yoktur.

Son günlerde Halkevleri programlarında önemli bazı değişiklikler yapılacağı yayıntılarını duymaktayız. Esasen bu yazımızda bu münasebetle yazılmıştır. Temenni ederiz ki bu programları inceleyen ilgili şahıslar, yeni programlarında Temsil Kollarının daha faal olabilmeleri için gerekli imkânlar bularak bizleri sevindirsinler.

ÇAMLIĞIN ÇEŞMESİNE

Büyüttün oniki yılı koynunda,
Sevgiden oluklar sarkar boynunda,
Bittikce başlayan yolun sonunda,
Geldim iki gözüm yaşlarla dolu.

Sevgimi nereye götürüyorsun?
Sen, aktıkca, beni bitiriyorsun;
Oluktan inerken titiriyorsun,
Eteğin yosunlu taşlarla dolu.

Yatan yolculara düş olan çeşmem,
Yanık kavallara yaş olan çeşmem,
Geceyle çobana eş olan çeşmem,
Geldim, sana geldim, düşlerle dolu.

Çamlar kokusunu sana bağışlar,
Suyun bulandırmaz seller, yağışlar,
Sevginle şakıyor ördekler, kuşlar,
Çevren türkülerle, kuşlarla dolu.

Geceyi koynunda uyutan çeşmem,
Eriyen akşamı büyüten çeşmem...

Müfit Dehşetîgil

ÖLÜM BENİ GÖTÜRME DEN

Ben nasıl «yaşadım» derim
Dünyada bir dem sürmeden?
Elbet yaşamak isterim
Ölüm beni götürmeden!

Yakma beni kor ateşe
Yayma beni dosta, eşe,
Verme beni gurbet kuşa,
Ölüm beni götürmeden!

Masretine yanam gidem
Sevgilere konam gidem,
Güzelleri anam gidem,
Ölüm beni götürmeden!

İhsan Tungut

ŞUHUD'U GÖRMELİ

—Ağabeyim Osman Attilâ'ya—

Doğu: Sultandağı, batı: Kumalar,
Baharda üstünden geçer turnalar.
Öbek öbek köyler rüyâya dalar
Görmeli, görmeli güzel Şuhud'u.

Çakırözünün var aş vîşnesi,
Ovada bir tektir Abdilçeşmesi,
Efeköyün gün gün güzelleşmesi
Görmeli, görmeli güzel Şuhud'u.

Çayın kaynağıdır Sandıklıbeli,
Taşar, bir Türk gibi arada seli,
Balçisar yaylâsı yamandır yeli
Görmeli, görmeli güzel Şuhud'u.

Yamaçta bağlara bürünmüş Bazlar,
Bereket çağıdır yağmurlu yazlar,
Çalınır davullar, çalınır sazlar
Görmeli, görmeli güzel Şuhud'u...

Şuhut'lu: Ragıp Şeyda

EY HOŞ DERE

Köpükleri ak dere,
Suları berrak dere,
Yaz, kış, bahar demeden
Coşar, coşar akarsın
Gönülleri yıkarsın.
Bilmen durup dinlenmek.
Çayır, çimen ve çiçek,
Su istiyor sıcakta.
Sevimli hoş dere,
Bolluk bırak yerlere.

Faruk Atabek

Öğrencilerimizin yazıları

AFYON ZAMANSIZ YAĞAN KARLAR ALTINDA

Burhanettin TARCAN

E. S. Enstitüsünden

26/3/946 salı sabahı güneş ufuktan başını çıkarmış, keskin şua-
larile heryeri aydınlatıyor; hafif bir rüzgâr esmesine rağmen havada
hiç bir bulut görünmüyordu. Baharın bu ilk günlerinde Afyon'da
gök, nurlu yüzü ile Akdenizin mavi ve temiz göğünü andırıyordu.
Kuşlar cıvıldaşıyor, leylekler gagasıyla getirdiği otlarla yuvalarını
yapmağa uğraşıyor, çoban ağır ağır; yakınımızda hazin akan dereye
doğru sürüsünü indiriyordu. Sonbaharda yapraklarını döken ağaçlar
yeniden hayata kavuşmağa hazırlanırken, bülbüller de üzerlerinde ye-
ni şarkılarına başlayordu.

Her şeyde ayrı bir güzellik ve canlılık, sanki her yerde hayat
yeniden başlıyor gibi baharı müjdeliyordu. Vakit akşama yakın ha-
vada tek tük bulutlar belirdi, güneşin önünde bir perde gibi onun
tatlı ışıklarının bizlere gelmesine mani oluyor. Rüzgârın yavaş yavaş
sertleşmesi yakında bir fırtananın kopacağını belirtiyordu. Çarşamba
sabahı rüzgâr şiddetini artırmış gök kapkaranlık olmuş ve hafif bir
yağmur da yağmağa başlamıştı. Biraz sonra yağmur sürekleşti ve ni-
hayet çok geçmeden şiddetli kar onu takip etti. Yollar kapandı ve
caddelerde dolaşanlar adımlarını sıklaştırarak koşuyorlardı. Kar ak-
şama kadar devam etti. Perşembe sabahı rüzgâr bütün şiddetile
eserek ortalığı kasırga halinde çalkalayıp dururken, kar da damlar
ve kiremitler üzerinde durmadan yükseliyordu, anneler ve babalar
evlerinde kapanmış pençerelerinden bakarak dudaklarını büküyor ve
Afyon'da şimdiye kadar eşine rastlamadıkları bu yeni tabiat olayı
karşısında «Allah Allah!» nidalarile cevap vermeğe çalışıyorlar.

Bu azgın fırtana karşısında ağaçlar kırılıyor, kuşlar ölüyor, mey-
danlık mahşeri andırıyordu. Güneş artık bizlere küsmüş, doğmuyor,
o parlak şualarını kalın bulutları delerek gönderemeyordu. Evet ya-
ğan kar bizlere, bitkilerimizin yetişmesine önemli ödevi yapacak;
faydalar sağlamaktan bir an geri kalmayacaktır.

BİZİM KÖYDE AKŞAM

Lieman ÖZÇOBAN

A. Ç. K. Enstitüsünden

Güneş gurup ederken, her köylü, küçük yuvasına sokulur. Burada yavruların şen cıvıltıları arasında günün maddî yorgunluklarını giderir. Güneşin son ışıkları derenin küçük küçük çağlayanlarıyla oynasırken, rüzgâr anne nazik parmaklariyle çınar, reçine ve gül kokularını her tarafa saçar. Uzaklarda, bir sıra su değirmenlerinin silüetleri görülür.

Saatlar değil, dakikalar geçtikçe ağaçlar, kayalarla birlikte koyulaşır. Beyaz sıvalı cami selvilerle konuşmağa başlar. Kırangıçlar hiç durmaksızın köyün üstünde koşuyorlar. Bacalar tütmektedir.

Ana-evlât sevgisi için, terbiye bakımından, kuzuların emişmeleri ne güzel bir tablodur!

Gün tamamen inince; ay, lâcivert bir aynadan kızargın yüzüyle süzülür. Mor dağlar çingirak sesleriyle dolar. Göz kırpan yıldızlar ve gecenin serinliği çobana yoldaş olurlar. Çeşme ve dere geceye akar gibidir. Arada bir yaprak hisirtisi kuş rüyalarını yarıda bıraktırır.

Sabah oldu mu, gökyüzü güneşle dolmağa başlar; akşam oldu mu boşalır ve ayın yükselmesini bekler.

Bizim köyün akşamları, anlatmakla bitmezki...

Kar'ın bu kadar çokluğu daha büyük zararlara da yol açabilirdi. Nitekim ıssız gecelerde sokaklarda uluyan köpeklerin haşin seslerine çürük evlerin yıkılmasıyla çıkan ölümlü gürültüler karışmağa başladı. Cuma günü herkes düşünceli, yollardan bin müşkilâtla gidiliyor ve ekseri dükkânlar açılmıyordu. Eğer kar birkaç gün daha devam ederse felâket artacaktı. Üç gün gece ve gündüz durmadan yağan kar bir metreye yaklaşmıştı. Cumartesi sükunetle geçti. Pazar günü yüzüne hasret kaldığımız güneşin şiddetli ışıkları bizi ve bizimle beraber zulmette kalan hayvanları ve bitkileri de sevindirdi. Karın yavaş yavaş erimesi toprağı, toprak insanlarını ve Afyon'u büyük felâketlerden uzaklaştırdı.

(HEZİN HEZİN GİR KAPIDAN)

OSMAN ATTILÂ

Bu türkü bir oyun havasıdır. Afyonkarahisar'da oynanan oyunlar başlıca iki kısma ayrılır. Biri zeybek, ikincisi kırık hava. Zeybek, Köroğlu, Harmandalı, Sepetç-oğlu... gibi oyunlar yeğitçe, efece hareketlerle doludur. Ve bu oyun havalarında kollar, kartal kanadı gibi, havaya kalkık; dizler toprağı döver.. Kırık havadan maksat, bu oyun şekli çok hareket ister.

Bu sayıda okuyacağınız türkü ise bir kırık oyun havasıdır. Türkü şu:

Hezin hezin gir kapıdan
Sensin gönlümü akıtan
Yatamadım mis kokudan

Ben yandım aman (aman)
Ellere demen
Oynayışın, sallanışın
Hele bulanışın
Del (i) etti beni
Kül etti beni (aman aman)

Kapıyı açtı, Fadik kaçtı
İnce belden şalvar düştü
Ne çâre dalga boydan aştı

Ben yandım aman (aman)
Ellere demen
Oynayışın, sallanışın
Hele bulanışın
Del (i) etti beni
Kül etti beni.

Gök yüzünde parlayanlar
Ah hele yıldız değil mi?
Beni baştan çıkaranlar
Ah hele o kız değil mi?
Oynayışın, ırlanışın
Hele bulanışın
Del (i) etti beni
Kül etti beni.

Geçelim, çaydan geçelim
Atlara (veya: taylara) yonca biçelim
Kız, anan duymadan kaçalım

Oynayışın, ırlanışın
Hele bulanışın
Del (i) etti beni
Kül etti beni.

Fadik, Fadik, okkalı Fadik
Her yanların (gümüşten) dökmeli Fadik
Ben de şaştım, sen de şaştın
Nerelerden öpmeli Fadik
Oynayışın, sallanışın
Hele bulanışın
Del (i) etti beni
Kül etti beni.

Hezin hezin gel buraya
Seni alırlar araya:
Şeftalisi on paraya
Aman eller, canım eller
Mani söyler duduk diller
Oynayışın, sallanışın
Hele bulanışın
Del (i) etti beni
Kül etti beni (aman aman, ellere demen.)

Ankara Radyosunda da çığrılan bu türkünün birinci mısraındaki **Hezin hezin** kelimeleri «hazin hazin» deye söylenmektedir. Hazin olunca mâna tamamen değişiyor: «Ağlamaklı gir» mânası çıkıyor. Halbuki türkünün aslındaki **Hezin** kelimesi, burada **ay ışığı** veya **hut gölge** gibi **sessiz, içeriyi doldurarak gir** mânasındadır. Böyle düşününce türkünün değeri bir kat daha artıyor.

Nakarattaki her kelime oyunda bir hareketi gösterir.

Beşinci parçada «...Dökmeli Fadik» sözü geçiyor. O güzel, öyle yaratılmış ki ancak dökülüp meydana gelse bu kadar güzel olur, denmek isteniyor.

(ÇIKTIM İĞDENİN DALINA)

Çevrede oynanmakta olan kaşıkli oyun havalarından biri de «Çıktım iğdenin dalına,, türküsüdür. İğdedalı gibi burcu burcu kokan bu türküyü de yazıyorum:

Hey hey
Çıktım iğdenin dalına
Dal kırılıverdi (aman aman)
Oturdum yârin dizine
Yâr darılıverdi (aman aman)

Hey hey
İğde dalı gevrek olur
Basmaya gelmez (aman aman)
Elin oğlu (kızı) şaddak olur (1)
Küsmeye gelmez (aman aman)

Çıktım iğdenin dalına
İğdesini yemeye (aman aman)
Oturdum yârin dizine
Hallerimi demeye (aman aman)

Nakarat { Afiyonun yoğurdu
Seni kimler doğurdu
Seni doğuran ana
Bal ile mi yoğurdu?

(1) Şaddak: Nazlı

Bugün çıkmakta olan Halkevleri dergilerinin listesi

ÜLKÜ: ANKARA.

Derginin Adı	Çıkaran Halkevi
Abant	Bolu
Aksu	Gireson
Başpınar	Gaziantep
Çorumlu	Çorum
Doğuş	Kars
Erciyaş	Kayseri
Fikirler	İzmir
Gediz	Manisa
Görüşler	Adana
Halkevi	Eskişehir
İstanbul	İstanbul
İnanç	Denizli
İnan	Trabzon
Kadıköy	İstanbul
Karacadağ	Diyarbakır
Kara elmas	Zonguldak
Kaynak	Balıkesir
Kılıçözü	Kırşehir
Konya	Konya
Ondokuz Mayıs	Samsun
Taşpınar	Afyon
Türk Akdeniz	Antalya
Ün	İsparta
Uludağ	Bursa
Yayla	Erzurum

İmtiyaz Sahibi: A. Sami Onur. Neşriyat Mü. Yahya Akın

Yazı İşleri Müdürü : Edip Âli Bakı.

Yeri : Afyon Halkevi.

Basıldığı Yer : Afyon Doğan Basımevi